

Czesław Gerard Toboła

**Streszczenie rozprawy doktorskiej pt. Funkcjonowanie społeczno –
emocjonalne a seksualność młodzieży niedostosowanej społecznie z lekką
niepełnosprawnością intelektualną**

W pracy podjęto się analizy poziomu funkcjonowania społeczno – emocjonalnego i jego związku z poziomem funkcjonowania seksualnego młodzieży z lekką niepełnosprawnością intelektualną przebywającej w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych w odniesieniu do młodzieży w normie intelektualnej przebywającej również w młodzieżowych ośrodkach wychowawczych. Badano chłopców oraz dziewczęta w przedziale wiekowym 16 – 18 lat, przebywających w placówce do 1 roku oraz powyżej 1 roku w oparciu o kwestionariusz własnego autorstwa. W kwestii analizy poziomu funkcjonowania społeczno – emocjonalnego wyodrębniono ogólny poziom samooceny oraz ogólny poziom kontroli emocji wyodrębniając kontrolą gniewu, kontrolą depresji oraz kontrolą lęku. Posłużono się dwoma narzędziami badawczymi standaryzowanymi. W kwestii poziomu funkcjonowania seksualnego skupiono się na badaniu orientacji socjoseksualnej, posługując się jednym narzędziem standaryzowanym wyodrębniając zachowania seksualne, postawy seksualne oraz pożądanie seksualne. Badano wybrane preferencje seksualne oraz tożsamość seksualną: heteroseksualną, biseksualną, homoseksualną jak również poddano analizie osoby badane deklarujące tożsamość heteroseksualną ze skłonnościami biseksualnymi. Badania te wykonywano za pomocą narzędzi badawczych własnego autorstwa. Badania ilościowe miały charakter deklaratywny. W analizie poziomu funkcjonowania seksualnego badanej młodzieży posłużono się modelem rozwoju seksualności Martina Seligmana, ponieważ uznano, że model ten jest najbardziej zbliżony do współczesnego pojmowania seksualności człowieka. Badając funkcjonowanie seksualne zastosowano inny sposób badania osób w normie intelektualnej a inny osób z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Zmiana ta polegała na zastosowaniu specjalnych piktogramów oraz pytań pomocniczych do tych piktogramów tak aby osoby z lekką niepełnosprawnością intelektualną łatwiej mogły zrozumieć pytania zawarte w kwestionariuszach do badań. Następnie poddano wyniki badań analizie statystycznej za pomocą odpowiednio dobranych testów statystycznych.

Czesław Gerard Toboła

Summary of the doctoral hearings entitled socio-emotional functioning and sexuality of socially maladjusted youth with mild intellectual disability

The study analyzes the socio-emotional functioning and its impact on the sexual functioning of young people with mild intellectual disability staying in youth educational centers in relation to intellectually normal youth staying also in youth educational centers. Boys and girls aged 16-18 years old, staying in the facility up to 1 year and over 1 year old, were surveyed based on the interview questionnaire authored by the author - a birth certificate. In terms of the analysis of socio-emotional functioning, the general level of self-esteem and the general level of emotional control were distinguished with anger control, depression control and anxiety control. Two standardized research tools were used. In terms of sexual functioning, the focus was on the study of socio-sexual orientation, using one standardized tool, distinguishing sexual behavior, sexual attitudes and sexual desire. Selected sexual preferences and sexual identity were examined: heterosexual, bisexual, homosexual, as well as subjects declaring heterosexual identity with bisexual tendencies were analyzed. These studies were performed with the use of own research tools. The quantitative research was of a declaratory nature. In the analysis of the sexual functioning of the studied adolescents, the Martin Seligman model of sexuality development was used, because this model is the closest to the contemporary understanding of human sexuality. When examining sexual functioning, a different way of examining people in the intellectual norm was used and a different method of examining people with mild intellectual disabilities. This change consisted in the use of special pictograms and auxiliary questions for these pictograms so that people with mild intellectual disability could understand the questions included in the survey questionnaires more easily. Responses to auxiliary questions correlated with pictograms were marked in the same way as the subjects in the intellectual norm on the same questionnaires. Then, the results of the research were subjected to statistical analysis using appropriately selected statistical tests, as well as qualitative interpretation of the obtained results.